

Hrvatska zajedno za veće plaće i mirovine

Ekonomsko-socijalna stvarnost i zahtjevi prosvjeda

Ključni ekonomsko-socijalni problemi i zahtjevi (ukratko)

1. Plaće zaostaju, profiti rastu

- Rast plaća značajno zaostaje za rastom dobiti poduzetnika.
- Profitabilnost i prihodi kompanija rastu brže od primanja radnika.
- Sve veći dio stvorene vrijednosti odlazi kapitalu, a sve manji radu.

Problem: Radnici ne sudjeluju pravedno u raspodjeli profita od rasta gospodarstva.

2. Mirovine ispod razine dostojanstva

- Prosječne mirovine čine oko trećine nekadašnje plaće.
- Velik broj umirovljenika živi na rubu siromaštva.
- Usklađivanje mirovina ne prati realne troškove života.

Problem: Ljudi koji su radili cijeli život ne mogu dostojanstveno živjeti od svoje mirovine.

3. Cijene hrane i osnovnih potrepština

- Hrvatska je među najskupljima u EU po cijenama hrane.
- Kupovna moć građana ne prati rast cijena.
- Inflacija je posebno pogodila kućanstva s nižim i srednjim primanjima.

Problem: Troškovi života rastu brže od primanja, a teret inflacije snose građani.

4. Stanovanje postaje nedostižno

- Cijene kvadrata za kupovinu i najam snažno rastu.
- Mladi i obitelji s prosječnim primanjima teško dolaze do stambenog prostora.
- Krediti su preskupi, tržište stanovanja sve je manje dostupno za radnike i umirovljenike.

Problem: Stanovanje postaje luksuz umjesto osnovnog prava.

5. Korupcija i gubitak javnog novca

- Procjene ukazuju na višemilijardne godišnje gubitke zbog korupcije.
- Nedostatak transparentnosti i političke odgovornosti smanjuje učinkovitost javnih politika.

- Javna sredstva koja bi trebala biti usmjerena na zdravstvo, obrazovanje i socijalnu sigurnost odlaze netransparentno.

Problem: Korupcija izravno smanjuje kvalitetu javnih usluga i životni standard građana.

Ključna poruka

Hrvatska bilježi gospodarski rast, ali koristi tog rasta nisu ravnomjerno raspodijeljene. Radnici, umirovljenici i mlade obitelji snose najveći teret inflacije i rasta troškova, dok se dobit koncentrira u užem krugu.

Potrebne su sustavne mjere koje će:

- osigurati pravedniju raspodjelu dobiti,
- povećati adekvatnost mirovina,
- zaštititi standard građana od rasta cijena,
- učiniti stanovanje dostupnim,
- te odlučno suzbiti korupciju

1. Makroekonomski kontekst: Rast koji je zaobišao građane

Dok službeni narativi slave povijesni rast, podatci otkrivaju duboko patološko stanje hrvatske ekonomije. Između 2015. i 2025. godine, BDP po stanovniku nominalno je skočio za 50 %, no taj "uspjeh" je u velikoj mjeri statistička varka proizašla iz dramatičnog demografskog egzodusa – pad broja stanovnika s 4,8 na 4 milijuna umjetno je napuhao brojeve, dok se stvarna kvaliteta života sustavno urušavala.

Ključni ekonomski indikatori (2015. – 2025.)

Indikator	2015. godina	2025. godina	Realna promjena / Status
BDP po stanovniku (PKM \$)	~12.260 \$*	~18.390 \$	+50 %
Anketna stopa nezaposlenosti	16,3 %	4,5 %	Povijesni minimum
Prosječna neto plaća	1.050 €**	1.500 €	Nominalni rast
Opći troškovi života (Inflacija)	100 (baza)	136	+36 % (Kumulativno)

**Izvor: Svjetska banka/DZS. **Izraženo u eurima iz 2025. radi realne usporedivosti kupovne moći*

Činjenica da je nezaposlenost pala na 4,5 % nije rezultirala blagostanjem, već je služila kao paravan za stagnaciju i regresiju realne kupovne moći. **Uz kumulativnu inflaciju od 36 %, koja je u ključnim sektorima poput prehrane bila još agresivnija, realni dobiti na plaćama kod najslabije plaćenih radnika su praktički anulirani.** Stvoreni višak vrijednosti

prelijeva se u privatne džepove kroz ekstraktivan model rasta cijena. Ovaj nesrazmjer najznačajnije se očituje u sektoru osnovnih životnih potreba – hrani.

2. Rad vs. kapital: Rast plaća ne prati rast produktivnosti i dobiti

Hrvatska ekonomija pati od kroničnog poremećaja u raspodjeli novostvorene vrijednosti. Dok se radnike uvjerava da plaće ne mogu rasti zbog "niske produktivnosti", podaci ih demantiraju:

- Produktivnost rada: Hrvatska je na 73 % razine Njemačke.
- Bruto plaće: Hrvatska je na samo 47 % razine Njemačke.

Plaće su godinama rasle sporije od rasta profita što vidimo iz toga da je neto dobit poduzetnika po zaposlenom u razdoblju 2015.-2024. poraste za zastrašujućih 244,2 %, odnosno tri puta brže od rasta neto plaća. Udio dobiti u novostvorenoj vrijednosti u Hrvatskoj iznosi 40,02 %, što je značajno više nego u Njemačkoj (37,17 %) ili Austriji (35,63 %). Kapital u Hrvatskoj doslovno parazitira na radu, ekstrahirajući profit tri puta brže nego što dopušta rast plaća.

K tome, 1 % najbogatijih u Hrvatskoj imaju u vlasništvu preko jedne četvrtine proizvedenog bogatstva, dok 50 % najsiromašnijih posjeduje tek 5 % stvorenog bogatstva. Danas u Hrvatskoj još uvijek jedna petina stanovništva živi u velikom riziku od siromaštva i socijalne uključenosti – u slučaju umirovljenika taj je podatak dvostruko viši.

3. Sustavno osiromašenje starijih osoba i mirovinska kriza

Agresivna akumulacija kapitala na vrhu izravno generira bijedu na dnu, što najbolje osjećaju oni koji su gradili ovu zemlju – umirovljenici.

Mirovinski sustav postao je poligon za socijalni darvinizam. **S čak 750.000 ljudi koji primaju mirovine ispod praga siromaštva (617 €), Hrvatska se nalazi u stanju moralnog bankrota.** Zamjenska stopa od 35 % (odnos mirovine prema plaći) najgora je u EU, gdje je prosjek 58 %.

Prema zadnje dostupnim podacima, stopa rizika od siromaštva za starije osobe za 2024. godinu iznosila je 37 %, dok je nacionalni prosjek 20,3 %. Još gore je starijim osobama koje žive kao samci – za njih je stopa rizika siromaštva iznosila 61,4 %!

U ovaj sustav nepravde ugrađena je i komercijalizacija ljudskih prava kroz liječnički lobi. Dok pacijenti umiru na listama čekanja, liječnici iz javnog sustava nesmetano rade privatno, pretvarajući zdravlje u luksuznu robu.

4. Kriza troškova života: Standard koji puca na osnovnim potrebama – hrani i stanovanju

Hrvatska je pretvorena u "otok skupoće", gdje cijene hrane postaju glavni alat za osiromašenje stanovništva. **Dok u razvijenim ekonomijama poput Njemačke hrana čini tek 12,5 % budžeta, u Hrvatskoj taj udio iznosi neodrživih 26,7 %, dok za građane s dohocima ispod medijana troškovi prehrane konzumiraju nevjerojatnih 40 % svih primanja.**

Analiza Eurostata za 2024. potvrđuje ekonomski apsurd; Hrvatska je šesta zemlja u EU po skupoći hrane, ispred nas su samo Luksemburg, Danska, Irska, Austrija i Švedska:

- Hrana u Hrvatskoj je 1 % skuplja nego u Njemačkoj (EU - indeks 100, RH indeks 104, Njemačka 103).
- Hrana u Hrvatskoj je 4 % skuplja nego u Sloveniji i 10 % skuplja nego u Mađarskoj.
- Hrvatska je skuplja od Italije, Španjolske i cijelog okruženja, unatoč drastično nižim plaćama.

Ovo nije rezultat tržišnih sila, već sustavne zapuštenosti domaće proizvodnje i nesmiljene profitne marže uvoznih lobija koji ekstrahiraju bogatstvo iz najsiromašnijih slojeva društva.

Stambena kriza: Pohlepa stanovanje pretvorila u dužničko ropstvo i nemoguću misiju

Stanovanje u Hrvatskoj je od osnovnog ljudskog prava degradirano u mehanizam doživotnog dužničkog ropstva. Bankarska pohlepa, potpomognuta pasivnošću države, za radničku klasu je stvorila matematički nemoguće uvjete za život i stanovanje:

- Samac s minimalnom plaćom: Rata kredita na 30 godina za mali stan iznosi 106,20 % njegovog neto dohotka.
- Samac s medijalnom plaćom: Na ratu kredita troši 66,42 % primanja.
- Mlade obitelji: Čak i uz dvije plaće, troškovi stanovanja i najma "jedu" do 44 % kućnog budžeta, paralizirajući svaku demografsku obnovu.
- **Za kredit od 200.000 € na 30 godina, građanin banci uplati 110.301 € čiste kamate. To je 52 % vrijednosti nekretnine** koja se otima od budućnosti naše djece kako bi banke bilježile rekordne profite.

Zaključak: Vizija pravednije raspodjele

Hrvatska je zemlja ekstremnih kontrasta: 1 % najbogatijih drži preko 25 % ukupnog bogatstva, dok donjih 50 % stanovništva preživljava na mrvicama od svega 5 %. Ovakva distribucija nije samo nepravedna; ona je makroekonomska kočnica koja guši potrošnju, investicije u ljude i samu opstojnost države. Pohlepa uvoznika, banaka i povlaštenih elita postala je uteg koji Hrvatsku vuče na dno.

Vrijeme je da država prestane štiti profite nekolicine i počne braniti standard većine. Ovi zahtjevi su minimum za opstanak. Protiv pohlepe, za rad i ljudsko dostojanstvo!